

Inventarisatie Kopgroepen

Dementiezorg voor Elkaar heeft een inventarisatie gedaan van de Kopgroepen voor mensen met beginnende dementie.

Uitkomsten

Financiering Kopgroepen

Grofweg zijn er drie manieren van financiering van Kopgroepen:

- 1 vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
- 2 vanuit een subsidieregeling van de gemeente (vaak in het kader van 'dementievriendelijke samenleving/gemeente');
- 3 vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz).

Ook zijn er organisaties met een combinatie van deze financieringen. De meeste Kopgroepen geven aan dat de financiering van tijdelijke aard is (1-3 jaar). Eén Kopgroep geeft aan dat de financiering structureel is (Wlz). Organisaties ervaren de aanvraag van een financiering verschillend. Zo gaf een organisatie aan dat de financiering altijd toegekend wordt (gefinancierd vanuit de Wmo), terwijl andere organisaties aangeven de financiële aanvraag als een belemmering te zien, doordat het erg onzeker is of deze toegekend wordt (gefinancierd vanuit een gemeentelijke subsidie).

Ervaren succesfactoren Kopgroepen

- **Samenwerking in de regio** met onder andere gemeente en zorgorganisaties.
- Het hebben van een **structurele financiering** of het vertrouwen dat de financiering gemakkelijk gaat.
- De **positieve ervaring** van de deelnemers van de behandelgroepen.

Ervaren belemmeringen Kopgroepen en/of redenen voor beëindigen Kopgroep

- **Ontbreken van een structurele financiering**, waardoor het blijvend aanbieden van Kopgroepen veel moeite en tijd kost. Al geeft maar één organisatie aan dat dit de reden is dat de Kopgroep in de regio is gestopt.
- **Onbekendheid van de samenleving en/of doelgroep** met de Kopgroepen, waardoor er weinig animo voor is. De meeste organisaties met gestopte Kopgroepen, gaven dit als belangrijkste reden aan.

Wat is een kopgroep?

Een Kopgroep is een behandelgroep voor mensen met beginnende dementie in de thuissituatie. Zij komen (twee) wekelijks bij elkaar onder leiding van twee professionele begeleiders om met elkaar te praten over wat dementie voor hen betekent in het dagelijks leven en hoe ze ermee kunnen omgaan. Naast praten is ook beweging onderdeel van het programma. Lees [deze publicatie](#) van het Trimbos-instituut (2006) voor meer informatie over deze behandelgroep.

Aanbevelingen

- 1** Voor de financiering van Kopgroepen zijn diverse mogelijkheden. Verken daarom met verschillende partijen (gemeenten, zorgverzekeraars, betrokken zorgorganisaties) de mogelijkheden.
- 2** Uit de inventarisatie blijkt dat er veel onduidelijkheid is over de term Kopgroep. Aanduidingen als 'ontmoetingsgroepen', 'behandelgroepen' en 'gespreksgroepen' komen ook veel voor om Kopgroepen aan te geven. **Gebruik één duidelijke term en voer deze consequent.** Dat bevordert de bekendheid van de Kopgroepen en de toestroom van nieuwe cliënten.
- 3** Maak de **mogelijkheden van Kopgroepen breder bekend** in gemeenten en regio's, bijvoorbeeld bij verwijzers en casemanagers. Benut hiervoor de positieve ervaringen van deelnemers.
- 4** Kopgroepen blijken veel te vragen van de organisaties en hun medewerkers. Ze kunnen tijdrovend zijn. **Overweeg daarom de frequentie van de Kopgroepen**, bijvoorbeeld in plaats van wekelijks, maximaal 12 keer per jaar. Dat voorkomt bovendien dat cliënten te lang aan een Kopgroep deelnemen, zonder toestroom van nieuwe cliënten.
- 5** **Laat onderzoek doen** naar de (kosten)effectiviteit van Kopgroepen.
- 6** Zoek contact met Kopgroepen uit andere regio's en deel succesfactoren en belemmeringen met elkaar. Wie weet kun je van elkaar leren.'

Onderzochte Kopgroepen

42 mogelijke Kopgroepen zijn benaderd tijdens de inventarisatie.

10 Kopgroepen hebben geen gehoor gegeven en/of konden de vragen niet beantwoorden.

13 Kopgroepen hebben aangegeven nog te bestaan en hebben deelgenomen aan het interview.

18 Kopgroepen hebben aangegeven niet meer te bestaan. Hiervan gaven 7 regio's aan waarom mogelijk niet meer.

Wij vermoeden dat we niet alle Kopgroepen in kaart hebben gebracht. Ken je een Kopgroep die wij niet hebben benaderd? Geef die dan aan ons door zodat wij die kunnen benaderen om onze gegevens aan te vullen. Via info@dementiezorgvoorelkaar.nl.

De vraag aan dementiezorgvoorelkaar

- De regio Oss-Uden-Meierijstad ervaart dat het lastig is om structureel financiën te krijgen voor de Kopgroepen. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de Kopgroepen niet wetenschappelijk bewezen (kosten) effectief zijn. De regio krijgt de financiële organisatie ieder jaar met veel moeite rond en is nu op zoek naar passende en effectieve oplossingen.
- Met de regio is besloten een inventarisatie te doen naar de manier waarop Kopgroepen in Nederland (financieel) georganiseerd zijn om mogelijke succesfactoren te identificeren. Met de inventarisatie wilden we ook in kaart brengen of er Kopgroepen gestopt zijn, mogelijk om financiële redenen.

Inventarisatie uitgevoerd door Claudia van der Velden (Trimbos-instituut), juli 2019